NORAKSTS
Lieta Nr.A42584207
A1133-09/3

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 3.decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese D.Suipe,

piedaloties pieteicējam – *A.M.* un pieteicēja pārstāvim – *J.M.*,
atbildētāja – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pilnvarotajai pārstāvei *S.M.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu *A.M.* (turpmāk – arī pieteicējs) pieteikumā par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – VSAA) 2007.gada 11.jūlija lēmuma Nr.52-14/137/3447 (turpmāk tekstā arī pārsūdzētais lēmums) atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] 2007.gada 26.martā pieteicējs iesniedza VSAA Rīgas pilsētas Kurzemes rajona nodaļā iesniegumu vecuma pensijas ar atvieglotiem noteikumiem piešķiršanai no 2007.gada 1.janvāra.

2007.gada 15.maijā VSAA nodaļa, izskatot pieteicēja iesniegumu pieņēma lēmumu Nr.31487 „Par pensijas atteikšanu".

Šo lēmumu pieteicējs apstrīdēja padotības kārtībā augstākā instancē un 2007.gada 11.jūlijā VSAA pieņēma lēmumu Nr.52-14/137/3447, ar kuru atstāja negrozītu VSAA nodaļas 2007.gada 15.maija lēmumu Nr.31487.

Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minēto.

[1.1] Tiesības uz vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem tiek noteiktas saskaņā ar Ražotnes, nozares, cehu, profesiju un amatu 2.saraksta XIV nodaļu „Elektrostacijas, elektrovilcieni, tvaika spēka saimniecība ar mērķi nodrošināt ražošanu" – katlu cehu priekšniekiem un to vietniekiem, kā arī iekārtu apkalpošanas un remonta atslēdzniekiem, meistariem un maiņu priekšniekiem, kuri bija nodarbināti katlu, mašīnu (siltuma spēka), putekļu sagatavošanas un kurināmā padeves cehos.

Tas nozīmē, ja uzņēmuma tvaika spēka saimniecība sastāv no dažādiem cehiem, tad priekšniekiem, priekšnieku vietniekiem, meistariem un atslēdzniekiem, ir tiesības uz vecuma pensiju pēc 2.saraksta XIV nodaļas tikai tajā gadījumā, ja viņi ir strādājuši šajā nodaļā norādītajos cehos.

[1.2] Saskaņā ar likuma „Par valsts pensijām" 27.pantu *A.M.* ir pienākums pierādīt ar dokumentiem to, ka nepieciešamo periodu viņš ir strādājis darbos, kas paredzēti 1. vai 2.sarakstā.

[1.3] *A.M.* kopējais apdrošināšanas stāžs ir 37 gadi, bet viņa speciālais apdošināšanas stāžs, kas dod tiesības uz vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem pēc 2.saraksta, ir 6 gadi 7 mēneši un 13 dienas, jo šajā speciālajā apdrošināšanas stāžā var ieskaitīt tikai darba periodu no 1974.gada 9.oktobra līdz 1981.gada 21.maijam.

Citus darba periodus, kad *A.M.* ir strādājis par 1.tīklu rajona remontsledznieku, par siltumcentrāles „Imanta" priekšnieka vietnieku, siltumcentrāles „Vecmīlgrāvis" priekšnieku un siltumcentrales „Imanta" meisaru, nevar ieskaitīt *A.M.* speciālajā apdrošināšanas stāžā, jo *A.M.* iesniegtie dokumenti neapliecina, ka viņš šajā laikā ir strādājis cehos, kas paredzēti 2.sarakstā XIV nodaļā.

[1.4] Tā kā *A.M.* nav nepieciešamā speciālā stāža, kas dod tiesības uz vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem pēc 2.saraksta, viņam nevar piešķirt vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem.

[1.5] Izskatot jautājumu par tiesībām uz vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem, VSAA jāpiemēro Ražotņu, nozaru, cehu, profesiju un amatu sarakstus Nr.1 un Nr.2 precīzi pēc teksta. Tādējādi, VSAA, nosakot tiesību uz vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem nevar piemērot samērīguma principu. VSAA nav tiesību atbrīvot *A.M.* no pienākuma pierādīt ar dokumentiem to, ka nepieciešamo periodu viņš ir nostrādājis darbos, kas dod tiesības uz vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem.

[2] 2007.gada 8.augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu.

Pieteicējs pieteikumā norāda turpmāk minēto.

[2.1] Pieteicējs savam iesniegumam ir pievienojis sekojošus dokumentus, kuri apliecina pieteicēja tiesības iegūt vecuma pensiju pēc atvieglotiem noteikumiem kā strādājošajam smagos vai kaitīgos darba apstākļos:

1) darba grāmatiņu;

2) personālā dokumentu valsts arhīva izziņu Nr.679/6-8, personas kartītes Nr.66035, kas apliecina, ka pieteicējs ir strādājis Siltumu tīklu pārvaldē „Glavlatvenergo" (no 1991.gada 31.decembra – valsts akciju sabiedrības „Latvenergo" Termoikācijas pārvalde, no 1993.gada valsts akciju sabiedrība „Latvenergo" Termofikācijas pārvaldē): no 1971.gada 12.oktobra līdz 1974.gada 8.oktobrim par remontatslēdznieku 1.tīklu rajonā; no 1974.gada 9.oktobra līdz 1997.gada 30.oktobrim par katlu iekārtu remontatslēdznieku siltumcentrāles „Imanta" katlu mājas un putekļu sagatavošanas cehos un par katlu mašīnistu siltumcentrālē „Imanta"; no 1977.gada 1.novembra līdz 1981.gada 20.maijam par katlu māju ceha maiņas priekšnieku siltumcentrālē „Imanta"; no 1981.gada 21.maija līdz 1995.gada 31.decembrim par siltumcentrāles „Imanta" priekšnieka vietnieku, siltumcentrāles „Vecīlgrāvis priekšnieku", siltumcentrāles „Imanta" meistaru.

[2.2] Pieteicējs savā pieteikumā norāda, ka VSAA pieņemot 2007.gada 15.maija lēmumu Nr.31487 ir pārkāpusi vairākus Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 67.panta noteikumus.

VSAA ir pārkāpusi APL 67.panta otrās daļas 5.punktu, jo lēmumā nav konstatēti nekādi faktiskie apstākļi pieteicēja lietas sakarā.

VSAA ir pārkāpusi arī APL 67.panta otrās daļas 6.punktu, jo lēmumā nav norādīts administratīvā akta pamatojums.

Tā pat pieteicējs uzskata, ka VSAA nav piemērojusi samērīguma principu, jo pieteicēja lietā sabiedrības ieguvuma nav vispār, tajā paša laikā pieteicējam nodarītais tiesību ierobežojums, ierobežojot pieteicēja Satversmes 109.pantā nostiprinātās konstitucionālās tiesības uz sociālo nodrošinājumu vecuma gadījumā, ir būtisks.

[2.3] Vienlaicīgi pieteicējs norāda, ka pārsūdzētajā lēmumā nav skaidra un nepārprotama rezolutatīvā daļa, jo tajā parādās nezināms VSAA Daugavpils nodaļas 2007.gada 17.maija lēmums Nr.37439 „Par pensijas atteikšanu".

[2.4] Pieteicējs norāda, ka PSRS Ministru kabineta Darba un darba algas valsts komitejas un Vissavienības Arodbiedrību padomes centrālā sekretariāta skaidrojumam Nr.5/8 (turpmāk – Skaidrojums), uz kuru atsaucas VSAA, nav juridiska spēka, jo skaidrojums nav tiesību avots un skaidrojums ir uz sociālistiskās tiesību doktrīnas bāzēts dokuments, kura piemērošana līdz ar APL principiem ir nepieļaujama.

Iestāde nedrīkts pamatot administratīvo aktu ar iekšējo normatīvo aktu, šādai norādei ir informatīvs raksturs.

[2.5] No 1971.gada 12.oktobra līdz 1974.gada 8.oktobrim pieteicējs strādāja Siltumu tīklu pāvaldē „Glavlatvenergo" par 1.tīklu pārvaldes remontslēdznieku. Atbilstoši Ražotnes, nozaru, cehu, profesiju un amatu 2.saraksta XIV nodaļai remonslēdzniekiem ir tiesības uz vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem. Tādejādi pieteicēja nostrādātais laiks smagos vai kaitīgos darba apstākļos no 1972.gada 12.oktbra līdz 1974.gada 8.oktobrim atbilst 2.saraksta XIV nodaļas nosacījumiem un šis laiks ir ieskaitāms speciālajam darba stāžam.

No 1981.gada 21.maija līdz 1995.gada 31.decembrim pieteicējs strādājis Siltumu tīklu pārvaldē „Glavlatvenergo" par siltumcentrāles „Imanta" priekšnieka vietnieku, siltumcentrāles „Vecmīlgrāvis priekšnieku", siltumcentrāles „Imanta" meistaru. Atbilstoši Ražotnes, nozaru, cehu, profesiju un amatu 2.saraksta XIV nodaļai katlu cehu priekšniekiem, to vietniekiem, meistariem ir tiesības uz vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem.Tādejādi pieteicēja nostrādātais laiks no 1981.gada 21.maija līdz 1995.gada 31.decembrim atbilst 2.saraksta XIV nodaļas nosacījumiem un šis laiks pieskaitāms speciālajam darba stāžam.

Tādejādi pieteicēja speciālais apdrošināšanas stāžs, kas dod tiesības uz vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem pēc 2.saraksta ir 24 gadi 2 mēneši un 20 dienas.

[3] 2007.gada 19.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi. Paskaidrojumos atbildētājs atsaucās uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem, papildus paskaidrojot turpmāk minēto.

[3.1] VSAA uzskata, ka VSAA lēmums Nr.52-14/137/3447 atbilst APL 67.pantā ietvertajiem nosacījumiem. Administratīvā akta faktu konstatējuma daļa norādīti pierādījumi, pamatoti secinājumi un argumenti, uz kuru pamata pieradījumi noraidīti.

[3.2] VSAA lēmums Nr.52-14/137/3447 nav satura izvēles administratīvais akts, līdz ar ko nav pamata pamatojumā ietvert arī lietderības apsvērumus.

[3.3] Attiecībā uz VSAA atcauci uz PSRS Ministru kabineta Darba un darba algas valsts komitejas un Vissavienības Arodbiedrību padomes centrālā sekretariāta skaidrojumu Nr.5/8, atbildētājs norāda, ka iekšējais normatīvais akts ir tiesību akts, kuru publisko tiesību subjekts izdevis ar mērķi noteikt savas vai sev padotas institūcijas iekšējās darbības kārtību.

VSAA lēmuma Nr.52-14/137/3447 nav pamatots ar šo skaidrojumu, bet ar likumu „Par pensijām" normām.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja prasījumu saskaņā ar pieteikumā minēto.

Atbildētāja prasījumu neatzina saskaņā ar pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumos tiesai norādīto**.**

Motīvu daļa

[5] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums *ir noraidāms*.

[6] Izvērtējot lietas materiālus, tiesa konstatē turpmāk minētos faktiskos apstākļus.

[6.1] Pieteicējs 1971.gada 12.oktobrī pieņemts darbā par remontatslēdznieku 1.tīklu rajonā. 1974.gada 9.oktobrī pārcelts uz siltumcentrāli „Imanta" par katlu iekārtu remontatslēdznieku (lietas 17., 18.lapa).

No 1981.gada 21.maija līdz 1995.gada 31.decembrim pārcelts par siltumcentrāles „Imanta" priekšnieka vietnieku, vēlāk meistaru (lietas 34.lapa).

[6.2] AS „Latvenergo" filiāles „Termofikācijas pārvalde" personāla dokumenti par 1961.-1997.gadu nodoti personālsastāva dokumentu arhīvā (lietas 63.lapa). Saskaņā ar Personāla dokumentu valsts arhīva izziņu valsts akciju sabiedrības „Latvenergo" filiāles „Termofikācijas pārvalde" statūti , nolikums, štatu saraksti, amatu apraksti, tehnoloģiskā procesa apraksti arhīva glabāšanā nav nodoti (lietas 73.lapa).

[6.3] Pieteicējs iesniedzis *J.S.* un *T.P.* notariāli apliecinātus paskaidrojumus, ka pieteicēja darbs no 1971.gada 12.oktobra līdz 1974.gada 9.oktobrim un 1981.gada 21.maija līdz 1995.gada 31.decembrim bija analogs darbam, kurš atzīt par atbilstošu sarakstam (lietas 97.-102.lapa).

Minētos faktus pieteicējs apstiprināja ar zvērestu (lietas 103.lapa).

[7] Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka lietā ir strīds par to, vai pieteicēja darba periodi no 1971.gada 12.oktobra līdz 1974.gada 9.oktobrim par remontatslēdznieku 1.tīklu rajonā un no 1981.gada 21.maija līdz 1995.gada 31.decembrim par siltumcentrāles „Imanta" priekšnieka vietnieku, vēlāk meistaru atzīstami par atbilstošiem 2.sarakstam, kas dod tiesības uz pensiju pēc atvieglotiem noteikumiem.

[8] Saskaņā ar likuma „Par valsts pensijām" (stājās spēkā 1996.gada 1.janvārī) pārejas noteikumu 11.punktu, nosakot tiesības uz pensiju sakarā ar apdrošināšanas stāžu, kāds norādīts šo pārejas noteikumu 10.punkta 1.apakšpunktā, par darbu sevišķi kaitīgos un sevišķi smagos darba apstākļos vai kaitīgos un smagos darba apstākļos, Latvijas teritorijā piemērojami saraksti, kuri līdz likuma „Par valsts pensijām" spēkā stāšanās dienai, proti, līdz 1996.gada 1.janvārim, noteica ražotņu, cehu, profesiju un amatu atbilstību darbam, kas dod tiesības uz vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem.

Līdz 1996.gada 1.janvārim saskaņā ar 1990.gada 29.novembra Augstākās Padomes lēmuma „Par Latvijas Republikas likuma „Par valsts pensijām" spēkā stāšanās kārtību" 5.punktu atļauts Latvijas Republikas teritorijā piemērot normatīvos aktus, kas dod tiesības uz valsts pensiju ar atvieglotiem noteikumiem par darbu kaitīgos vai smagos darba apstākļos (..) līdz laikam, kad Latvijas Republikas Ministru Padome apstiprinās ražošanas nozaru, cehu, profesiju un amatu sarakstus, kas dod tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem Latvijas Republikā.

„Ražotņu, cehu, profesiju un amatu saraksti" Nr.1 un Nr.2 apstiprināti ar 1956.gada 22.augusta PSRS Ministru Padomes lēmumu Nr.1173. Saraksts Nr.1 paredzēja tiesības uz vecuma pensiju pēc atvieglotiem noteikumiem par darbu ar sevišķi kaitīgiem vai sevišķi smagiem darba apstākļiem. Saraksts Nr.2 paredzēja tiesības uz vecuma pensiju pēc atvieglotiem noteikumiem par darbu ar kaitīgiem vai smagiem darba apstākļiem.

Saskaņā ar 2.saraksta XIV nodaļu „Elektrostacijas, elektrovilcieni, tvaika spēka saimniecība ar mērķi nodrošināt ražošanu" – katlu cehu priekšniekiem un to vietniekiem, kā arī iekārtu apkalpošanas un remonta atslēdzniekiem, meistariem un maiņu priekšniekiem, kuri bija nodarbināti katlu, mašīnu (siltuma spēka), putekļu

sagatavošanas un kurināmā padeves cehos ir tiesības uz vecuma pensiju pēc atvieglotiem noteikumiem.

No minētā izriet, ka kopš 1996.gada 1.janvāra, kad stājās spēkā 1995.gada 2.novembra likums „Par valsts pensijām", tiek pārtraukta apdrošināšanas stāža noteikšana, kas dod tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem. Saglabātas tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem par agrāk nostrādāto laiku. Izvērtējot personas tiesības uz vecuma pensiju pēc atvieglotiem noteikumiem, tiek piemēroti 1956.gada 22.augusta PSRS Ministru Padomes apstiprinātie saraksti ar darbiem un amatiem, kuri dod tiesības uz vecuma pensiju pēc atvieglotiem noteikumiem. Tomēr, vecuma pensijas piešķiršana pēc atvieglotiem noteikumiem notiek saskaņā ar 1995.gada 2.novembra likumu „Par valsts pensijām".

Konkrētajā lietā pieteicējs lūdza VSAA piešķirt vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem no 2007.gada 1.janvāra.

Ar pārsūdzēto lēmumu VSAA atteica piešķirt pieteicējam vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem, jo viņam nav atbilstoša speciālā darba stāža.

[9] 2006.gada 2.novembrī Latvijas Republikas Saeima pieņēma „Grozījumus likumā „Par vecuma pensijām", papildinot pārejas noteikumus ar 48.punktu - no 2007.gada 1.janvāra personām, kuru kopējais apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 25 gadiem, no kuriem līdz 1995.gada 31.decembrim vismaz trešā daļa nostrādāta kaitīgos un smagos vai sevišķi kaitīgos un sevišķi smagos darba apstākļos saskaņā ar pārejas noteikumu 11.punktā ietvertajiem sarakstiem, ir tiesības vecuma pensiju pieprasīt piecus gadus pirms šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanas (ievērojot šo pārejas noteikumu 8.punktu).

Saskaņā ar likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 8., 9., 11., 48.punktā iekļautajām tiesību normām, ar 2007.gada 1.janvāri vecuma pensiju pēc atvieglotiem noteikumiem pēc 2.saraksta var piešķirt vīriešiem, kuri sasnieguši 56 gadu vecumu, ja viņi nostrādājuši līdz 1996.gada 1.janvārim darbos, kuri paredzēti 2.sarakstā, ne mazāk kā 8 gadus 4 mēnešus ar kopējo apdrošināšanas stāžu ne mazāku par 25 gadiem.

No minētā izriet, ka no 2007.gada 1.janvāra, lai rastos tiesība uz vecuma pensiju vīriešiem pēc atvieglotiem noteikumiem pēc 2.saraksta, jāizpildās trīs priekšnosacījumiem: 1) kopējais apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 25 gadiem; 2) nepieciešams speciālais darba stāžs pēc 2.saraksta ne mazāks kā 8 gadi 4 mēneši; 3) nepieciešamais vecums pēc 2.saraksta ir 56 gadi.

Konkrētajā lietā nav strīda par to, ka pieteicējs ir sasniedzis 56 gadu vecumu un viņa kopējais apdrošināšanas stāžs ir lielāks par 25 gadiem. Lietā ir strīds par to, ka pieteicēja iesniegtie dokumenti neapliecina speciālo darba stāžu 8 gadi 4 mēneši.

VSAA ieskatā pieteicēja speciālajā darba stāžā nevar ieskaitīt periodus no 1971.gada 12.oktobra līdz 1974.gada 9.oktobrim par remontatslēdznieku 1.tīklu rajonā un no 1981.gada 21.maija līdz 1995.gada 31.decembrim par siltumcentrāles „Imanta" priekšnieka vietnieku, vēlāk meistaru. Speciālajā darba stāžā ieskaitāms vienīgi periods no 1974.gada 9.oktobra līdz 1981.gada 21.maijam, kas sastāda speciālo darba stāžu 6 gadi, 7 mēneši, 13.dienas.

VSAA norāda, lai iestātos apdrošināšanas gadījums saskaņā ar 2.saraksta XIV nodaļu „Elektrostacijas, elektrovilcieni, tvaika spēka saimniecība ar mērķi nodrošināt ražošanu", nepieciešams konstatēt, ka tvaika spēka saimniecība sastāv no dažādiem

cehiem. Ja uzņēmuma tvaika saimniecība sastāv no viena ceha vai ietilpst citā cehā, darbiniekiem nav tiesību uz pensiju pēc atvieglotiem noteikumiem.

Kā izriet no 2.saraksta piemērošanas Skaidrojuma 4.punkta, gadījumos, kad 2.sarakstā norādītas ne tikai ražotnes, bet arī noteikti cehi, tiesības uz atvieglojumiem ir tikai tiem darbiniekiem, kas nodarbināti tikai noteiktās struktūrvienībās. Piemēram, 2.saraksta XIV nodaļā paredzēti atvieglojumi tiem darbiniekiem, kas strādājuši tajā norādītajos cehos – katlu, spēka siltumpadeves, putekļu apstrādes. Ja uzņēmumam nav cehu struktūras, tad atvieglojumi netiek piemēroti.

Tiesa norāda, ka 2.saraksta Skaidrojumi ir piemērojami lietās par vecuma pensijas atvieglojumiem, jo tie vērtējami kopsakarā ar „Ražotņu, cehu, profesiju un amatu saraksti" Nr.1 un Nr.2, kas apstiprināti ar 1956.gada 22.augusta PSRS Ministru Padomes lēmumu Nr.1173. Tā kā likumdevējs ir atļāvis piemērot 1956.gada 22.augustā apstiprinātos sarakstus, piemērojami ir arī 2.saraksta Skaidrojumi.

Tādējādi, tiesai jāpārbauda, vai ir izpildījies noteikums par speciālo darba stāžu.

[10] Likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 1.punkts noteic, ka līdz 1990.gada 31.decembrim Latvijas pilsoņiem Latvijas teritorijā un bijušās PSRS teritorijā uzkrātie darba un tam pielīdzinātie periodi, kā arī šā punkta 10.apakšpunktā minētais ārpus Latvijas uzkrātais periods ir pielīdzināts apdrošināšanas stāžam.

Pārejas noteikumu 2.[1]punkts noteic, ka šo pārejas noteikumu 1. un 2.punktā noteikto periodu aprēķināšanas, pierādīšanas un uzskaites kārtību nosaka Ministru kabinets.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 23.aprīļa noteikumu Nr.165 „Apdrošināšanas periodu pierādīšanas, aprēķināšanas un noteikšanas kārtība" 5.punktu apdrošināšanas periodu apliecina darba grāmatiņa (darba līgumu grāmatiņa), Latvijas valsts arhīvu vai citu valstu arhīvu izziņas, darba devēja izziņa, kas izsniegta saskaņā ar šo noteikumu 11.punktu.

Minēto noteikumu 11.punkts noteic, ka izziņu par darbu, kas izsniegta pēc 1964.gada 12.maija, pieņem apdrošināšanas periodu pierādīšanai, ja tā ir pamatota ar atsauci uz dokumentiem. 18.punkts noteic, ka apdrošināšanas perioda pierādīšanai izvērtē arī citus dokumentus, kas iesniegti papildus šo noteikumu 5.punktā minētajiem dokumentiem.

[10.1] Konkrētajā lietā pieteicējs no 1971.gada 12.oktobra līdz 1974.gada 9.oktobrim strādāja Siltumu tīklu pārvaldes 1.tīklu rajonā par remontatslēdznieku. Minētais izriet no darba grāmatiņas ieraksta, kurš atzīstams par pieļaujamu pierādīšanas līdzekli (lietas 17.lapa).

Minēto apliecina arī ieraksts personas kartītē (lietas 18.lapa). Tomēr, no minētajiem ierakstiem neizriet, ka 1.tīklu rajons būtu atzīstams par cehu 2.saraksta XIV nodaļas izpratnē. Proti, no minētā neizriet, ka 1.tīklu rajons būtu atsevišķs cehs, kurā pieteicējs visu darba dienu būtu nodarbināts tvaika spēka saimniecībā. Tiesa piekrīt pieteicējam, ka viņa darbs bija saistīts ar kaitīgiem apstākļiem un viņa pamatdarbs bija apkalpot tvaika padeves iekārtas, tajā skaitā pazemē. Tomēr, minētas nepierāda, ka 1.tīklu rajons būtu atsevišķs cehs Siltumu tīklu pārvaldes struktūrā.

Tādējādi, tiesa secina, ka minētais periods neatbilst 2.saraksta XIV nodaļas noteikumiem. Tiesas ieskatā apstāklis, ka minētajā periodā pieteicēja darbs atzīts par atbilstošu darbam kaitīgos apstākļos, nevar būt pamats piemērot pensijas piešķiršanas noteikumus pēc atvieglotiem noteikumiem. Konkrētajā lietā ir būtiski noskaidrot, vai pieteicējs ir strādājis kaitīgos apstākļos cehā, kas atbilst 2.saraksta XIV nodaļas noteikumiem.

[10.2] Pieteicējs no 1974.gada 9.oktobra līdz 1977.gada 30.oktobrim bija nodarbināts siltumcentrāles „Imanta" katlu mājas un putekļu sagatavošanas cehā. Minēto apliecina darba grāmatiņas ieraksts un attiecīgs ieraksts personas kartītē (lietas 17., 18.lapa). Par minēto periodu strīda nav. Proti, saskaņā ar minētajiem ierakstiem pieteicējs nodarbināts siltumcentrāles „Imanta" attiecīgajā cehā, kas atbilst 2.saraksta XIV nodaļai.

Līdzīgi, no 1977.gada 1.novembra līdz 1981.gada 20.maijam nav strīda par to, ka pieteicējs bija katlu māju ceha maiņas priekšnieks siltumcentrālē „Imanta" (lietas 17., 18.lapa). Proti, no darba grāmatiņas ieraksta nepārprotami izriet, ka pieteicējs pārcelts darbā uz katlu cehu, kas atzīstams par cehu 2.saraksta XIV nodaļas izpratnē (lietas 34.lapa).

[10.3] Pieteicējs no 1981.gada 21.maija līdz 1995.gada 31.decembrim bija siltumcentrāles „Olaine" priekšnieka vietnieks, siltumcentrāles „Vecmīlgrāvis" priekšnieks, siltumcentrāles „Imanta" meistars (lietas 18.lapa).

Izvērtējot darba grāmatiņas attiecīgos ierakstus, tiesa secina, no tiem neizriet, ka pieteicējs būtu pārcelts uz kādu 2.saraksta XIV nodaļā minēto cehu (lietas 34.lapa).

Tādējādi, tiesa secina, ka arī darba periods no 1981.gada 21.maija līdz 1995.gada 31.decembrim nav ieskaitāms pieteicējs speciālajā darba stāžā.

[10.4] Pieteicējs ar zvērestu apliecināja, kā arī iesniedza tiesai personu paskaidrojumus par to, ka gan 1.tīklu rajonā, gan vēlāk siltumcentrālē „Imanta" viņa darba raksturs nemainījās. Līdz ar to, darba periods no 1971.gada 12.oktobra līdz 1974.gada 9.oktobrim un 1981.gada 21.maija līdz 1995.gada 31.decembrim ieskaitāmi speciālajā darba stāžā tāpat kā darba periods no 1974.gada 9.oktobra līdz 1977.gada 30.oktobrim un 1977.gada 1.novembra līdz 1981.gada 20.maijam.

Tiesa norāda, ka apdrošināšanas periodu pierādīšanas līdzekļi ir Noteikumu Nr.165 5.punktā minētie dokumenti. Pieteicēja zvērests un iesniegtie personu paskaidrojumi tiesas ieskatā vērtējami kā netiešie pierādījumi un paši par sevi nevar apliecināt faktu, ka no 1971.gada 12.oktobra līdz 1974.gada 9.oktobrim un 1981.gada 21.maija līdz 1995.gada 31.decembrim pieteicējs bija nodarbināts cehā, kas atzīstams par atbilstošu 2.saraksta XIV nodaļas prasībām.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka lietā nav pietiekošu pierādījumu, ka 1.tīklu rajons, siltumcentrāle „Imanta" un „Vecmīlgrāvis" sastāvēja no dažādiem cehiem. Līdz ar to, pieteicēja darbs neatbilst 2.saraksta XIV nodaļu „Elektrostacijas, elektrovilcieni, tvaika spēka saimniecība ar mērķi nodrošināt ražošanu" noteikumiem.

[11] Saskaņā ar APL 67.panta prasībām administratīvajam akta ir noteiktas prasības, no kurām viena no būtiskākajām ir pamatojuma princips. Proti, administratīvā akta adresātam ir jāsaprot kādēļ tieši attiecībā uz viņu izdots attiecīgais lēmums.

APL 184.panta 1.punkts noteic, ka prasījumu tiesā var iesniegt par administratīvā akta izdošanu, atcelšanu (atcelšanu pilnībā vai daļā, arī grozīšanu), spēkā esamību (atzīšanu par spēkā neesošu, atzīšanu par spēku zaudējušu, arī administratīvā akta atzīšanu par spēkā esošu) vai atzīšanu par prettiesisku.

Kā atzīts tiesu praksē, skatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi. Nelabvēlīgais administratīvais akts, ar kuru iestāde atteikusi apmierināt pieteicēja prasījumu, šādā gadījumā ir vērtējams vienīgi kā lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas rezultāts, tas ir, priekšnoteikums, lai persona varētu vērsties tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, bet šī nelabvēlīgā administratīvā akta atcelšana nav patstāvīgs pieteikuma priekšmets. Šāda nostādne izriet no apstākļa, ka atteikuma izdot labvēlīgu aktu, kas ir negatīvs

administratīvais akts, atcelšana nedod pieteicējam labumu, kuru viņš vēlas iegūt, piemēram, invalīda statusu. Tādu dod vienīgi labvēlīga akta izdošana. Gadījumā, ja tiek pieņemts lēmums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, iepriekš izdotais atteikums automātiski zaudē spēku. Līdz ar to atteikuma izdot labvēlīgu administratīvo aktu tiesiskums pārbaudāms, skatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, nevis vērtējams kā patstāvīgs prasījums par administratīvā akta atcelšanu.

[11.1] Konkrētajā lietā pieteicēja iesniegumu par pensijas piešķiršanu pēc atvieglotiem noteikumiem iestāde atteicās apmierināt, jo iztrūkst viena būtiska pazīme – speciālais darba stāžs.

Tādējādi, tiesa secina, ka pārsūdzētais lēmums nav administratīvais akts un pieteicēja prasījums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Tiesa norāda, lai arī pārsūdzētais lēmums pats par sevi nav uzskatāms par administratīvo aktu, jo nerada nekādas saistošas tiesiskas sekas, tomēr, minētais nenozīmē, ka tajā nav jābūt pamatojumam. Izvērtējot pārsūdzēto lēmumu, tiesa atzīst, ka tajā ir iekļauti gan lietas tiesiskie, gan faktiskie apstākļi un ir saprotams, kādēļ iestāde ir atteikusi apmierināt pieteicēja prasījumu.

[11.2] Tiesa konstatē, ka pieteicējs pamatoti norādījis uz pārsūdzētā lēmuma trūkumu tā rezolutīvajā daļā (skat.[2.3]). Tomēr, tiesa norāda, ka pieteicēja prasījums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Līdz ar to, tiesa atzīst, ka [2.3] punktā norādītais pārsūdzētā lēmuma trūkums nav uzskatāms par tik būtisku procesuālu pārkāpumu, kas varētu novest pie citāda lietas iznākuma. Proti, kā secināts [10] punktā, pieteicējs nav pierādījis vienu no obligātajām pazīmēm, kas dod tiesības uz labvēlīgu lēmumu – pensijas piešķiršanu pēc atvieglotiem noteikumiem, pietiekošu speciālo darba stāžu.

Tādējādi, minētais pārsūdzētā lēmuma trūkums nevarēja novest pie lietas citāda iznākuma, jo tiesai nav pamata lemt par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

[12] Latvijas Republikas Satversmes 109.pants noteic, ka ikvienam ir tiesības uz sociālo nodrošinājumu vecuma, darbnespējas, bezdarba un citos likumā noteiktajos gadījumos.

Sociālais nodrošinājums vecuma gadījumā noteikts likumā „Par valsts pensijām". Kā secināts [8] un [9] punktā, tiesības uz vecuma pensiju pēc atvieglotiem noteikumiem ir izņēmuma noteikums – likumdevēja gribas izpaudums. Lai personai rastos minētā tiesība, VSAA ir jākonstatē konkrētas likumdevēja noteiktas pazīmes.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīt, ka VSAA pieņemtie lēmumi par vecuma pensijas piešķiršanu pēc atvieglotiem noteikumiem ir administratīvie akti ar konkrētu saturu. Proti, VSAA pieņem personai labvēlīgu lēmumu, ja konstatē visas likumdevēja noteiktās obligāti nepieciešamās pazīmes. Līdz ar to, tiesa secina, ka, pieņemot lēmumus par pensijas piešķiršanu vai atteikumu piešķirt pensiju, VSAA lietderības apsvērumus nav jāveic.

Tāpat, VSAA nav jāvērtē arī samērīguma principa ievērošana, jo šādus apsvērumus jau izdarījis likumdevējs, pieņemot attiecīgo tiesību normu. Proti, nosakot vecuma pensijas piešķiršanas noteikumus, likumdevējs VSAA nav devis rīcības brīvību.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa secina, ka nav pamatota pieteicēja atsauce uz pieteicēja Satversmē noteikto tiesību ierobežojumu. VSAA pamatoti konstatēja, ka nav izpildījusies viena no likumdevēja obligāti noteiktajām pazīmēm – pieteicējam nav pietiekoša speciālā darba stāža un viņam nav tiesību uz labvēlīgu administratīvo aktu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt *A.M.* pieteikumu par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2007.gada 11.jūlija lēmuma Nr.52-14/137/3447 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnese (paraksts) D.Suipe

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese _____ D. Suipe
Rīgā, 2009. gada 3.decembrī